

Hirdetések milliméteres díj-
szabás szerint.

Felelős szerkesztő és kiadó: Dr. Lapszászky János

TÁRSADALMI ÉS POLITIKAI HETILAP

Laptulajdonos: „A Munka” lapvállalat.

XVII. évfolyam, 18. szám.

Ára 16 fillér

Salgótarján, 1939 április hó 29

A jóvátétel útján.

A nagy összeomlás utáni rombolás áldozatainak husz éves emlékkünnepé esett egybe vasárnap Magyarországon csodálatosan szép emelkedése egyik szakaszának befejezésével. Az ország népe kegyeletos ünnepélyeken hódolt a nemzeti gondolat mártírjai emlékének, akik elsőként szálltak szembe a nemzetközi kommunizmussal a letaszítottságunkban is hirdették a magyar feltámadás gondolatát. A másik vasárnapi esemény a legfelsőbb Hadurak, Magyarország kormányzójának a honvédséghez intézett hadparancsa volt, amelyben köszönetét és elismerését fejezi ki a honvédeknek Kárpátalja visszafoglalásáért.

Husz évvel ezelőtt a legmélyebbre süllyedtünk a bolsevizmus romboló és nemzeti érzésünkön kiforgatni akaró terrorisztikus uralma alatt. Ma a szabad és független Magyarországon dicsőségesen törünk fel nemzeti eszméink és célkitűzéseink megvalósítására.

Akkor érzésben és gondolatban magyarnak lenni, halálos bűn volt, ma tudjuk, hogy egyedül törhetetlen magyarságunk, nemzeti érzésünk mentett át az összeomlás utáni vérzivataros időkön. Akkor Magyarországot prédaul esett a szomszédos államok mohóságának s az ország belsejében a teljes felfordulás és bizonytalanság lett urrá. Nem akartak katonát látni, csak vörös terroristát. A keresztény nemzeti eszme porbahullt, nem kellett templom, nem volt Isten számunkra. Ahol csak megjelentek a Lenin fiúk, Szamuelli terroristák, mindenütt bitófa, ártatlanul kiontott vér és jajveszékés jelezte utjukat. De Istenbe és az ezer éves Magyarországra vetett erős hittel álltuk a megaláztatást.

Ma az országban rend és fegyelem uralkodik. A katonanemzet önmagára talált. Az utóállamok mohósága alábbhagyott, Csehszlovákia végleg eltűnt az önálló államok sorából s honvédeink dicsőségesen befejezték Kárpátalja visszafoglalásával kapcsolatos hadműveleteiket. A keresztény nemzeti eszme fellángolt s örökre lehetlenné tette a magyarságtól idegen 1919-es söpredék uralmát s biztosítja Magyarországon a magyar faj érvényesülését. A magyarok Istene másfélmillió testvérünk rabbillincset leoldotta s megértük a feltámadás hajnalát.

A mai magyar politika tovább folytatja a husz évvel ezelőtti ellenforradalom nemzetmentő és nemzetet építő munkáját. A nagy rombolás után megkezdődött a nagy jóvátétel — állapította meg Tasnády Nagy András igazságügy-miniszter a proletárdiktatura hajduszóbeszélő vértanui tiszteletére rendezett emlékkünnepélyen. Hatalmas barátaink, a tengerszéli államok erkölcsi támogatásával és jól felszerelt, lelkileg is erős hadseregünkkel utat nyitottunk a magyar igazságnak.

A befejezetlen kálvária.

Pontosan most egy esztendeje, hogy felelős címmel, ezen rovatban másodszor szólaltam fel a szentimentális kálvária érdekében. Hivatkoztam az Eucharisztikus Világkongresszus és Szent István királyunk halálának 900 éves fordulója alkalmából rendezett kettős szentévre: milyen magasztos lenne ezen nagy, a világ összes katolikusait megmozgató s bazánkat ért megítélés emlékének méltó megőrzésére a kálváriát végre befejezni s rendeltetésének átadni. Hivatkoztam fontos idegenforgalmi kérdésekre, felkértem a Polgármester urat, hogy városi érdekből is nézze a kálvária befejezését, elhanyagoltságát, tiz esztendő felemás állapotát, tegye magáévá az ügyet és emelje ki mélyeségei halgatásából az annakidején megalkotott „kálvária intézőbizottságot”, badd lássa végre a salgótarjáni katolikus társadalom, hogy kin és min mullott, hogy az első lángoló felbuzdulások ugyszólván az első évben annyira elhamvadtak. (A polgármester — tudomásom szerint — el is járt ezüvben. Szerk.)

Elmúlt egy esztendő, elmullott az Eucharisztikus Világkongresszus, elmullott a kettős szenté, Szent István országga Isten kegyelméből nagy terület visszacszerzésével gyarapodott, magyar történelem íródott gyors tempóban, egysszóval sok-sok minden lezajlott az egy esztendő alatt, csak a salgótarjáni kálvária ügye olytarta tovább rippanwinckeli rekord-alváását. Ez a krónikus rekordalváás természetesen átragadt a déli plébánia épületére is, mely szintén nem vette észre, hogy az idő száguld fölőtte és mellette, málasztja cserepeit, tégláit is mely álmban tudatlanul polygotatja vakolatát és tégláit a járdára a gyanutlan járókelők ijesztésére és bosszantására. A szomszéd-ságban levő, szegény toronyóra pedig egyideig ugyan vitélző állott ellene emargályosbeteleg csábító varázsnak, kötelelősszerűen figyelmeztette illetékeseket az idő mulására, de amikor látta, hogy minden jóindulatu erőlködése céltalan, fogta magát és egy esztendővel ezelőtt, alávetette magát az alvókórnak s szép csendesen szintén mely állomba szenderült. Így lassan-lassan elaludt azon a tájon minden és a kálvária ügye a bosszu esztendők alatt mindössze akkor jutott illetékesek eszébe, amikor a város katolikus társadalmá kétizben főpásztori fogadott s az emelkedett hitbuzgalom dokumentálásaképpen az üdvözölő beszédekben hivatkozni lehetett a kálváriára is. Ma is érzem azt a melegséget arcomon, mely előtött akkor ennek a „Potemkin” hivatkozásnak hallatára, mert bizony alaposan elpirultam az üdvözölőbeszédet mondó ur helyett.

Evről-évre furcsábbnak látszik ez az indokolatlan elodázás, valami olyasminek tünik fel az egész kálváriáügy, amibe senki nem mer hozzányulni, magában idérgetve a „Ne szólj szám, nem íáj fejem” közmondást. De — kérem — hol van a katolikus öntudat? Hiszen, ha ma a halgatás üdvösebb is a köz- és magánélet számos esetében, vallási, hitbuzgalmi téren a kirívó eseteknek csendes szemlése vétkezés Isten és önmagunk ellen. Nem elegendő buzdón látogatni a templomot, nem elegendő az előirt imák elmondása, a hit csak akkor válik erőssé lelkünkben, ha harangzón, templomon, papon kívül mindenkor és mindenben tudatosan él bennünk. Már pedig, ha öntudatos katolikus bármikor is feltekint a

kálváriára, ahol a három betonkeresztben kívül minden más építmény már oly erősen málozik, hogy helyrehozatala ma-holnap az újépítmény költségeivel lesz egyenlő, akkor fel kell ébrednie benne annak a lelkiismereti kérdésnek: szabad-e ilyen felelőtlenül átengedni az enyészeten azokat az építményeket, melyeket a lejutult hitbuzgalom áldozatkészségéből építettek? Ha nem volt meg a kellő összeg az egész mű befejezéséhez, miért kezdtek hozzá, mért nem folytatták a gyűjtést addig, amíg a megfelelő összeg össze nem gyűlt? Ha pedig nem is a pénzbeli, de a garanciális összeg megvolt az egész létesítmény számára, mért maradt abba mégis a teljes befejezés?

Tiz évi hallgatás után ezekre a kérdésekre vár feleletet a salgótarjáni katolikus társadalom s ha az előző, sokkal nyugodtabb és tapintatosabb nyilvános felszólalásokra mély hallgatás volt a válasz, most már igenis követeli: tessék ezekre a kérdésekre nyilvánosan vála-

Városunk állami középiskolát kapott.

Salgótarján polgármesteréhez a múlt héten egy miniszteriális leirat érkezett a válás és közoktatásügy miniszterétől.

A tőbbi százak sorában egy szürke akta csupán.

De tartalma szerint a városfejlesztés évtizedek óta tartó munkájának a bekoronázását hozta meg. Nem kisebb rendelkezést tartalmazván, minthogy a város 2 állami iskolát kapott. Egy 4 osztályú állami gimnáziumot és egy 4 osztályú állami felsőkereskedelmi iskolát.

A szürke kis nógrádi faluból városá fejlődött Salgótarján fellendülése az anyagi megerősődéssel kezdődött az ide letelepült iparvállalatok révén. Aztán kiegészült ez az idejutott közbizvitatok következtében. Majd mindez kitűrközött a város arcúlatán az újonnan létesült városrészekben. És mindez bekoronázódik most a kultura számára biztosított iskolaoltár létesülése által, amely végleg felváltja és elfoglalja helyét az eddigi működött magánjellegű főgimnáziumnak, amely a város kulturális és közmevelődési szükségletét heroikus erőfeszítés árán elégítette ki másfél évtizeden át.

Hogy azonban ennek az állami intézménynek az elele itt megindulhat, az elsősorban annak az emelkedett lelkiületnek köszönhető, amely a Salgótarjáni Községbányára R. T.-jelenlegi elnökvezérigazgatóját s az ő révén az egész vállalatot állította.

Messze az ország minden részére elégedés és számtalan ezek számára kegyeret és egzisztenciát jelentő hatalmas fáva és országos közgazdasági tényezővé nőtte ki magát a bánya, amellyel már talán — összes vállalatát közt — épen a salgótarjáni ághoz fűz legkevesebb anyagi érdek. Am ennek ellenére sincsen elleleite. Hogy ez az ág mégis a gyökér, amelyből nőtt ki a többi.

Ez a város az öt körülvevő szénmedenceket egyült volt az egész, országos nagy vállalkozásnak a bölcsője, amelyben egy nagy álmód, a számok a kalkulációk, az üzleti és közgazdasági lehe-

szolni és tájékoztatni a katolikus társadalmat. Akarjuk tudni a valót, nem gáncoskodásból, hanem segíteni akarásból. Adjon életjelet magáról a kálvária intéző bizottsága. Bizonyára él és itt lakik még egynehány tagja s meg kell lenniök a gyűjtőíveknek és az elszámolásoknak is.

Az idő rohan s döntőgei a halandó embereket. Ha-ez a nemzedék határozta el a kálvária felépítését, ennek a nemzedéknek be is kell fejeznie. Ahol rövid pár esztendő alatt az örvendetesen felújult hitbuzgalom templomokat, kápolnákat s egyéb egyházkulturális épületeket tudott emelni, ott a kálvária néhány ezer pengős költsége is össze fog gyűlni, ha igaz hittel és valódi katolikus lélekkel hozzáfogunk. Nem engedhetjük át ezt a dicséretes hitbuzgalmat annyira az idő málasztásának, mint a déli-plébánia épületét, mert utóbbinál megelégedhetnek az illetékesek azzal, hogy két keresztbeletezett oszloppal figyelmeztetik a járókelőket azoknak a bizonyos feltégláknak a kikerülésére, de nem tőrhetjük tovább, hogy a rekordszerű nembánomság téglával agyonüssék lelkünk legfelleltetebb kincsét: hitünket!

(—ány.)

Az ellenforradalmi mozgalmak vértanuinak vére nem hullott hiába, az ezeréves magyar erények diadalt aratnak: honvédeink országvilág előtt megmutatták, hogy a magyar vitézség a trianoni megaláztatás husz éve alatt sem sorvadt el s változatlanul él a magyar nép fiaiban.

A Teleki kormány tisztában van azzal, hogy a jövő útja is csak a jól bevált régi ut lehet: kifelé baráti együttműködés Olaszországgal és a Német Birodalommal, bent minden téren fegyelmzett munkával szolgálni a nemzetet és övni a széleskörű irányzatoktól, népünk szociális és gazdasági jólé-

tét emelni, a keresztény nemzeti eszmét ápolni s honvédségünket továbbfejleszteni és még erősebbé tenni, hogy a legfőbb Hadur és a nemzet ezentul se csalódjék benne, amikor a hadparancsban említtet, a jövőben ráz váró nehéz feladatokat hasonló lendülettel és acélos eltökéltséggel kell megoldania.

